

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.37.202/2012/6.szám

A Kúria az Izsó és Tóth Ügyvédi Iroda (dr. Izsó István ügyvéd, ...) által képviselt felperes neve (...) felperesnek a dr. Váradi György jogtanácsos által képviselt Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (1117 Budapest, Budafoki út 60.) alperes ellen idegenrendészeti ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. december 20. napján kelt jogerős ítélete ellen a felperes által 8. sorszámon benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a Fővárosi Bíróság 5.K.30.712/2011/7. számú ítéletét, valamint az alperes 2010. november 9. napján kelt 106-TK-17128/9/2010. számú határozatát hatályon kívül helyezi, és az alperest új eljárásra kötelezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint elsőfokú és 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálat eljárási költséget.

A le nem rótt 20.000 (húszezer) forint kereseti és 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felperes 1998-ban legálisan érkezett Magyarországra. Látogató célú vízuma érvényessége idejének lejártát követően tartózkodását - különböző eljárások kezdeményezésével - átmeneti jelleggel, ideiglenes megoldásokkal tudta legalizálni.

A felperes 2010. április 19-én magyar állampolgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjaként tartózkodási kártya kiállítása iránti kérelmet terjesztett elő az elsőfokú hatóságnál, mely 2010. július 15. napján kelt 106-1-23088/13/2010-Tk. számú határozatával a felperes kérelmét elutasította figyelemmel arra, hogy a felperes a magyar állampolgár kiskorúval csak a tartózkodási kártya megszerzése érdekében létesített családi kapcsolatot,

megszerezve ezáltal felette a szülő felügyeleti jogot.

A felperes fellebbezése nyomán eljáró másodfokú idegenrendészeti hatóság, az alperes az elsőfokú hatóság határozatát 2010. november 9. napján kelt 106-TK-17128/9/2010. számú határozatával helybenhagyta, azzal a kiegészítéssel, hogy a felperes magyarországi tartózkodási joga megszűnt. Határozatának indokolásában, egyezően az elsőfokú idegenrendészeti hatósággal rögzítette, hogy a felperes bár a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat révén családtaggá vált, azonban a szülői felügyeleti jogát ténylegesen nem gyakorolja, holott az nem csak jog, hanem kötelezettség is. Kifejtette, hogy az Európai Parlament és Tanács az Unió polgárainak és családtagjainak tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelv jobb átültetéséhez és alkalmazásához nyújtott iránymutatásról szóló közleményének 4.1.2. pontja alapján az irányelv alkalmazásában a visszaélést olyan mesterséges magatartásként lehet definiálni, mely bár formailag betartja a közösségi szabályokban lefektetett elveket, mégsem áll összhangban a szabályok céljaival. A közleményt - mely az „érdekházasság” meghatározását célozta meg - analógia útján ki lehet terjeszteni a szabad mozgás vagy tartózkodás jogának megszerzésére irányuló e célból létrejött egyéb kapcsolatokra is, mint pl. a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatra.

Az alperes határozatában kitért arra, hogy a másodfokú eljárás során a felperes a hiánypótlási felhívás ellenére nem igazolta, hogy van érvényes egészségbiztosítása, továbbá nem csatolt igazolást a magyar pénzintézetnél vezetett bankszámla aktuális egyenlegéről, valamint az utolsó 6 hónap számla forgalmáról. A felperesnek az alapeljárás során igazolt banki megtakarítása, amely 1.500.000 forint, nem elegendő ahhoz, hogy a tartózkodás teljes időtartalmára a teljes körű egészségügyi ellátása igénybevételeként lehetőségét biztosítsa.

A felperes keresetét az elsőfokú bíróság elutasította. Ítéletének indoklásában kifejtette, hogy az alperes helyesen állapította meg, miszerint a felperes esetében a tartózkodási kártya kiadásának feltételei nem állnak fenn. A felperes ugyanis nem bizonyította, hogy magyar állampolgárságú gyermeke felett szülői felügyeletet ténylegesen gyakorolja. A rövid, esetenkénti látogatás a gyermek lakóhelyén, nem meríti ki a gondozásban való részvételt. A felperes tervei között nem szerepel, hogy gyermekével együtt éljen, így szülői felügyeleti jogát továbbra sem fogja gyakorolni. Hangsúlyozta a bíróság, hogy a tényleges apaságot nem bizonyítja a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat sem, hiszen a gyermek megjelenésében, külső jegyeiben nem mutatja fel az ázsiai apától való származás lehetőségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperes a határidő utolsó napján postára adta a hiánypótlási felhívásban megjelölt iratokat, az a körülmény, hogy az alperes az iratok

beérkezését a határozathozatallal nem várta be, nem tekinthető eljárási szabálysértésnek, mert a hatóságot kötötte az ügyintézési határidő.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelemnek megfelelő döntés meghozatalát kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, mert jogszerűnek értékelte a nyilvánvalóan törvénysértő alperesi határozatot. Előadta, hogy az idegenrendészeti hatósági eljárásban csatolta gyermeke anyakönyvi kivonatát, amelyből megállapítható, hogy ő a gyermek apja, illetőleg, hogy gyermeke magyar állampolgár. Ebből következően a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmtv.) 2.§ bg) pontja alapján családtagnak tekinthető, mint a kiskorú magyar állampolgár felett szülői felügyelettel rendelkező személy. A fenti jogszabályhely alapján a törvény mérlegelés nélkül biztosítja a tartózkodási jogot, a családi jogállás bizonyításán kívül nem kíván meg semmilyen további feltételt a tartózkodási kártya megszerzéséhez. A hatóságnak nincs hatásköre arra, hogy a szülői felügyeleti jog ürügyén érzelmi vagy lelki kapcsolatot, a családi életközösség fennállásának tényét, a szülői felügyeleti jog gyakorlásának kérdését vizsgálja.

Az alperesi határozat jogszabálysértő módon hivatkozott az Szmtv. 14.§ (2) bekezdésére, e szakasz ugyanis a házastársi együttélésére alapított tartózkodási jog megszűnése esetén alkalmazandó, amennyiben az abban rögzített két konjunktív feltétel teljesül. Ezen jogszabályhoz képest azonban speciális rendelkezést tartalmaz az Szmtv. 14.§ (3) bekezdése, amely kifejezetten a szülői felügyeleti joggal rendelkező személy tartózkodási jogának megszűnését szabályozza és annak megszüntetését magának a szülői felügyeleti jog megszűnéséhez, mint jogi tényhez kapcsolja, mely ok a perbeli esetben nem állapítható meg. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem érintette keresete azon részét, amely a tartózkodási jog megszűnését szabályozó rendelkezések alkalmazhatóságára vonatkozott. Álláspontja szerint vizsgálat és mérlegelési lehetőség legfeljebb utólag áll fenn a megszűnés tekintetében, nem pedig a tartózkodáshoz megkívánt feltételként értelmezhető és alkalmazható.

A felperes vitatta az Szmtv. 1.§ (1) bekezdés c) pontja alkalmazhatóságát, hogy a c) pontban nevesített kísérő, vagy hozzátartozó családtag fordulatból nem vezethető le, hogy a felperesnek, illetőleg kiskorú családtagjának egy háztartásban kellene élnie. Külön jelentősége van annak, hogy a fenti fordulat a 2004/38/EK irányelvvel való harmonizáció során került a törvénybe, ezt az irányelvet azokra az uniós polgárookra, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó családtagjaira kell alkalmazni,

akik olyan tagállamba költöznek vagy tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai.

Hangsúlyozta, hogy az Szmtv. 7.§ (3) bekezdése önálló kedvezményt biztosít a magyar állampolgár azon családtagjainak, akik szülő felügyeleti jogot gyakorolnak a kiskorú magyar állampolgár felett. Kifogásolta, hogy az alperes által előírt hiánypótlási kötelezettségének a határidő utolsó napján postára adással eleget tett, azonban azt az alperes nem várta be. Bár az elsőfokú bíróság az ezzel kapcsolatos határidőben való teljesítést elismerte, azonban az alperes jogsértő magatartásának következményeit nem vonta le, sőt azt állapította meg, hogy a beérkezett és hiánypótlási felhívásra megküldött igazolások utólag nem voltak figyelembe vehetők.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogszerű döntést hozott, amikor megállapította, hogy a felperes nem bizonyította, hogy magyar állampolgárságú gyermeke felett a szülői felügyeletet ténylegesen gyakorolja.

Az alperes hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság több ítéletében kifejtett indokokra, nevezetesen arra, hogy az alperesnek hivatalból van lehetősége vizsgálni az Szmtv. 14.§ (2) bekezdése alapján, azt hogy a házasságkötéssel, családi minőséggel megszerzett tartózkodási jog nem szűnt-e meg. Megszűnés esetén az Szmtv. 15.§ (1) bekezdése alapján köteles a tartózkodási jog megszűnését megállapító határozatot hozni. Egy olyan helyzetben, amikor a tartózkodási kártya kiállítása iránti kérelem tekintetében feltételezhető, hogy már a megszüntetés körülményei is fennállnak, akkor az Szmtv. 22.§ (1) bekezdése alapján a két egymással összefüggő döntés egy határozatba is kimondható. Az alperes hangsúlyozta, hogy az Szmtv. 1.§ (1) bekezdés c) pontja szerint a törvény hatálya a felperesre akkor terjedne ki, ha magyar állampolgár kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagjának lett volna tekinthető, amely azonban a határozatban rögzített tényálláshoz képest testi, lelki együttlétet feltételez a felperes és gyermeke között. A közigazgatási eljárásban a felperesnek a gyermekével történő kapcsolattartására vonatkozó tények alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes szülői felügyeleti jogát ténylegesen nem gyakorolja, nem minősül a magyar állampolgár kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagjának, ebből kifolyólag a felperes nem tartozik az Szmtv. hatálya alá.

Az alperes az Szmtv. 7.§ (3) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatban kifejtette, hogy mivel nem volt megállapítható, hogy a kiskorú magyar állampolgár a felperessel családi életközösségben él, így nem volt indokolt a 7.§ (3) bekezdésében foglaltak alkalmazása, ezért a hatóság vizsgálta az Szmtv. 7.§ (2) bekezdésében foglaltakat is. Erre tekintettel kötelezte a felperest hiánypótlással a feltételeket igazoló okmányok benyújtására, amelyet ismételt felszólítás ellenére sem nyújtott be a

hiánypótlásra adott határidő leteltéig. Indokolatlanul kifogásolta tehát a felperes, hogy a hatóság nem várta be a hiánypótlásra adott választ, illetőleg a hiánypótlási felhívásban csatolni kért igazolások benyújtását, annál is inkább, mert a kétfokú eljárás során a felperesnek erre többször is módja lett volna, ezzel szemben az alperesnek kötelessége volt az eljárási határidő betartása. Ismételten hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Kf.II.37.566/2011/6. számú ítéletére.

A felperes felülvizsgálati kérelme részben, az alábbiak szerint alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 272.§ (2) bekezdése és a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen megállapított tényállásból részben téves következtetésre jutott az alperesi határozat jogszerűségével kapcsolatban.

A Kúria mindenekelőtt rögzíti, hogy a felperes a postára adással formailag teljesítette a hiánypótlási felhívásban foglaltakat, így az alperes annak bevárása és értékelése után hozhatott volna jogszerű határozatot. A következetes bírói gyakorlat szerint ugyanis az ügyintézési határidő túllépése általában nem, míg a hiánypótlási határidő leteltének figyelmen kívül hagyása súlyos, a határozat hatályon kívül helyezését megalapozó indok, tekintve, hogy ezzel a hatóság az eljárása során rendelkezésére bocsátott iratok, bizonyítékok értékelését mellőzi. Amennyiben az alperesnek további adatra, igazolásra volt szüksége, és ezért hiánypótlási felhívást adott ki, meg kellett volna győződnie annak eredménytelenségéről, bevárva a határidő elmulasztásának aggálytalan megállapíthatóságát. A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy az alperes ezzel megsértette a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 65.§ (4) bekezdésben foglalt, a határidő számításra vonatkozó, valamint a 72.§ ea) és eb) pontjaiban foglalt az indoklásra vonatkozó rendelkezéseit, ezért a Pp. 339.§ (1) bekezdése alapján az alperes – és kizárólag az alperes – határozatának hatályon kívül helyezése indokolt.

A tartózkodási kártya kiadásának további feltételeire nézve a Kúria a következőkre kíván rámutatni.

A jelen eljárásban – bár a felperes harmadik ország állampolgára – az alperes helyesen a Szmtv. rendelkezéseit alkalmazta.

A Kúria mindenekelőtt vizsgálta a Szmtv. 1.§ (1) bekezdés c) pontját, az erre alapuló érvelést, melyről megállapította, hogy a jelen ügyben nem releváns szabály, az alperesi érvelés téves jogértelmezésen alapul. A fenti jogszabályhely a 2004/38/EK

irányelv rendelkezésének magyar jogba történő átültetése folytán a tagállamok közti szabad mozgást könnyíti, ezzel a magyar állampolgárt és családtagját megillető szabad mozgást, és tartózkodást biztosítja arra az esetre, ha a magyar állampolgárral együtt élő, ezáltal értelemszerűen vele „együtt mozgó” harmadik országbeli állampolgár családtagja kíván Magyarországra beutazni, itt tartózkodni. A jogalkotó lehetővé kívánta tenni, hogy a harmadik ország polgára, mint a magyar állampolgár családtagja ne kerüljön hátrányosabb helyzetbe, mint az EGT-állampolgár családtagja, aki családtagként minden további nélkül beutazhat, illetve tartózkodhat Magyarországon. E jogszabályhely ugyanakkor nem szolgál alapul a tartózkodási jog, tartózkodási kártya primer megszerzéséhez és az arra irányuló kérelem elutasításához sem, amelyet az is alátámaszt, hogy erre a jogalkotó más rendelkezéseket rendszeresített.

A családi tagi minőség a Szmtv. 2.§ b) pontjában került rögzítésre, jelen perben a 2.§ bg) pontja mondja ki, hogy családtagnak minősül a kiskorú magyar állampolgár felett szülői felügyeleti joggal rendelkező személy. A felperes a kiskorúval fennálló családi kapcsolatát anyakönyvi kivonattal igazolta. A fenti meghatározással kapcsolatosan a Kúria rámutat arra, hogy a szülői felügyelet tartalma a jog által egyértelműen körülírt. Jelenti a gondozást, nevelést, törvényes képviselést, vagyonkezelést, gyámnevezést /Csjt.71.§(2)/, melyből egyértelműen kitűnik, a gyermek érdekét előtérbe helyező töretlen jogalkotói akarat és az azzal párban álló jogalkalmazói gyakorlat. Ettől merőben idegen a szülői felügyelet eszközként való hasznosítása, amely megvalósítja - az emberi méltóság rovására - a joggal való visszaélést.

A tartózkodási engedély családtagként való megszerzéséről a Szmtv. 7.§-a rendelkezik. A törvény e szakasza a szociális biztonság követelményéből kiindulva három alanyi kör számára teszi lehetővé a tartózkodási kártya megszerzését, melyek közül a 7.§ (1) bekezdés alkalmazása értelemszerűen szóba se jöhetett.

A felperesi hivatkozás alapján jelen perben mindenekelőtt vizsgálandó 7.§ (3) bekezdése, mely a kivételt rögzíti: a kiskorú magyar állampolgár felett szülői felügyeleti joggal rendelkező személy részére három hónapot meghaladó tartózkodási engedély - a (2) bekezdésben megállapított feltételek hiányában is - engedélyezhető. A feltételes mód azonban egyértelműen mérlegelési lehetőséget ad a hatóság részére. E bekezdés alapján nem kötelező kiadni az engedélyt, itt mérlegelhető például - kellő alátámasztás mellett - a szülői felügyelet gyakorlásának kérdése. A fentiek alapján egyetért a Kúria az alperessel abban, hogy a lefolytatott bizonyítás eredményeként e jogszabályhely alapján nem volt indokolt és kiadható a felperes számára a tartózkodási kártya.

Az alperes helyesen vizsgálta a 7.§ (2) bekezdésében írt feltételek megvalósulását és e körben vétett hibát, amikor a hiánypótlási felhívás ellenére nem várta be a felperes beadványát, így

megalapozatlan következtetést vont le a törvényi feltételek hiányára utalva. A megismételt eljárásban e jogszabályhely alapján vizsgálódhat a hatóság és dönthet a feltételek teljesítéséről vagy hiányáról.

A Kúria - a korábbi jogértelmezés egységességére utalva - ugyanakkor egyetért az alperessel abban, hogy a hatóság jogosult vizsgálni az Szmtv. 14.§-ban rögzített, a tartózkodási jog megszűnésére vonatkozó rendelkezések megvalósulását azon az alapon, hogy a már eleve megghiúsult feltétel alapján az engedély nem adható ki.

A jelen ügyben a határozathozatalakor hatályos Szmtv. 14.§ (2) bekezdése alapján nem volt megállapítható a tartózkodási jog megszűnése, mert e rendelkezés általában szól a családi életközösség megszűnéséről, különös tekintettel arra, hogy azt csak a tartózkodási jog megszerzése érdekében létesítették. Ennek alapján csak nagyon tág értelmezés esetén vonható le az a következtetés, hogy a kiüresedett szülői felügyeleti jog olyan, mint az „érdekházasság”, így mindkettő azonos jogkövetkezménnyel jár. A Kúria álláspontja szerint a határozathozatal időpontjában fennálló jogi szabályozás alapján a szülői felügyeleti jog tényleges gyakorlásának hiányában a tartózkodási jog megszűnésének megállapítására nem volt mód. A 2010. december 24. napja óta már merőben más jogi környezetet teremt a 14.§ (2) bekezdés hatályos szövege, mely alkalmazásának a megismételt eljárásban nincs akadálya a 2010. évi CXXXV. törvény 129.§-a alapján.

Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a Pp.339.§ (1) bekezdése alapján a felperes keresetét részben alaposnak értékelve az alperes határozatát - az elsőfokú határozat érintése nélkül - hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte.

A megismételt eljárásban az alperes a fentiek szerint vizsgálni köteles a Szmtv. 7.§ (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállását, beleértve a felperes erre vonatkozó bizonyítékait, valamint a Szmtv. 14.§ (2) bekezdésének hatályos rendelkezése alapján a családi kapcsolat létesítésének, illetőleg megszűnésének körülményeit, alapvető különbséget téve a vérszerinti vagy annak nem minősülő apaság körülményei között.

A pervesztes alperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles a felperes jogi képviselettel felmerült elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A kereseti és felülvizsgálati illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. február 27.

***Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Rothermel Erika s.k.
előadó bíró, Dr. Bögös Fruzsina s.k. bíró***